

מסורת הש"ס

^(א) לקמן קט: (ג) ז"לדבי בר, (ג) ז"ל חננאל דק"ס.

הגהות הב"ח

(א) גב' בר סיסין מובינא לך הוה ליה הוה ארעא: (ב) שם אוקמה בידא: (ג) שם אדרב נחמן נמי לא קשיא התם כיון: (ד) שם מפלגא זבינתא דזבנה מיך כ"ל ומינות דאמר לי נחמק: (ה) רוב' ד"ה לאו וכו' בעובדא דהכא דמשמעי: (ו) בא"ד חד יומא במינא: (ז) בא"ד דקאמר השתא מינא שהיה יכול לשקר: (ח) בא"ד מסוף פרק זה נזכר וכו' ידענא ביה כהאי שטרא וכו' אי בעיא קלימא א"ל כיון דאמיתא: (ט) בא"ד וגמולא ממנו ואין לו זכות למחוק אלא על פיו של זה המעריער שעשאה: (י) בא"ד נראה לר"י דהתם נמי מיידי דחור ואכלה: (יב) בא"ד לשב"ל דהוה ליה למחוק: (ג) בא"ד נסבא ד' אכא דאי לא דהוה מחויב: (מ) בא"ד בסוף המוכר את הבית נבי וכו' טענין להו דחומי:

מוסף תוספות

א. [ו]הודאא גמורה היה מודה לו שהוא של אבותיו, אבל מאי דאמר ליה ההוא גברא דירדיה הוא, לאו הודאא היא וכו', דהא איהו אמר דזבנה מינך, והפה שאסר הוא הפה שהיתיר וכו', שאלו בבב"ד אמר כן היו מאמינים אותו, עכשיו שאמר לו, למה לא יתא נאמן, רמב"ן, עיי"ש דייח. ג. [ד]לא אלימא איהו לאפקועי מעשה ביי"ד, רש"י סנהדרין שם. ג. [ו]ניהמנה במיגו, מוס' סנהדרין לא: ד. [ו]אפילו איתיה לקמן וטוען בבראי, ממוך דבניהיה, לא מהימן, מכיון דאורי האי והודאוי הודאא, רמב"ן.

כל נכסי דבי בר סיסין. כלומר כל אותן קרקעות שקניתי מאותו אדם ששמו בר סיסין: **דמקריא דבי בר סיסין**. כך קורין לו ואין ידוע אם קראה מבי בר סיסין ולפיכך נקראת כן או כך שמה מעולם וירושא היא לו מאבותיו: **אוקמה בידא דלוקא**. כדמפרש טעמא

לקמיה דעליה ידידה רמיא לגלויי דלאו **ז** בר סיסין היא: **אמר ליה רבא דינא הכי**. להוציאה מספק מתחת יד המוכר שהוא מוחזק: **המוליא מחבירו**. דהיינו לוקח עליו להביא ראיות וכות ומאחר שאין לו ראיה יפסיד: **קשיא דרבא אדרבא קשיא דרב נחמן דרב נחמן ביד נחמן**. דלעיל [נט:]: מוקי לה רב נחמן ביד המוכר ורבא ביד הלוקח והכא איפכא: **ורבא אדרבא לא קשיא**. דבכל דוכתי מוקי לה ביד המוחזק והתם מוכר כו': כיון, דכולי עלמא קרו ליה **דבי בר סיסין** ונראהן הדברים שלפיכך נקראת כן שקראה מבי בר סיסין והוא אמר לאו מזר סיסין לקתמיה עליה ידידה רמיא לגלויי ולהביא ראיה דלאו מזר סיסין לקחא ואם יביא עדים דאיקריוי הוא דמיקריא הכי ולא מהני שדות שלקח מזר סיסין היא מוקמינן לה בידיה דהא פשיטא לן דהאי דאמר ליה נכסי דבי בר סיסין מוצינא לך הכי קאמר ניכסי שקניתי ממנו ולא נכסי שלא קניתי ממנו אף על פי שנקראין כן. כך נראית השיטה: **מי לא אמרין ליה קיים שטרך**. אחרי שהמוכר רואה לפסלו והחזקה של שלש השנים במקום השטר היא צאה ומאחר שהמוכר מערער על החזקה שאינה חזקה

כריך זה להביא עדים שחזקתו גמורה שלא דר זה עמו. וזהני מרי עובדי צבירא לן כרב נחמן דהלכתא כוותיה דינא [מבוצת יג.]: וכן פוסקין פירושי ר' חנינא^(א) איש רומי: **מאי בעית כהאי ציטא**. שהכל יודעין ששלי היה: **א"ל אגא בשוקי בריאי הואי**. בazar מרחקים מקום שאין הששירות מלויות ולא ידעתי ולכן לא מחיתי ותנן בפרקין [לח.]: היה ביהודה והחזיק בגליל אינה חזקה עד שיהא עמו במדינה בלחות מלכות דהו ששירות מלויות א"י איכא לאוקמה בשעת חירוס ואפילו בלחות מדינה כדלקמן כהאי פירקין [סס:] וכן פירשוה הגאונים כפ' ר"ח. אבל במקום שהששירות מלויות וליכא חירוס לא מצי טעין הכי דקי"ל בפירקין (דף לח:): מחזיקין בנכסי בורח דמחאה שלא בפניו הויא מחאה ואי טעין לא ידעתי שהחזיק איש פלוני בקרקע שלי ולכן לא מחיתי אינו נאמן דכי היכי דאמרין מחאה שלא בפניו הויא מחאה דחצרך חצרא אית ליה ואימרו לו למחזיק כמו כן אמרו לה שאדם אחד מחזיק בקרקע שלו הואיל וששירות מלויות וכן הלכה: **בשוקאי הוה טרידנא**. למכור סחורתי ולקנות אחרת ולא ידעתי שאתה דר בביתי וכגון שיש לו בית אחר בלחות העיר שהיה מתאכסן שם כל י' יום. ויש מפרשים בשוקאי הוה טרידנא ולא היה לי פנאי למחות אע"פ שידעתי ואינו נראה בעיני:

אמר

דכתובות (דף קט: וסס) גבי עשאה סימן לאחר דאם טען ואמר חורתי ולקחתיה ממנו לאחר שעשיתיה סימן בשמנו נאמן דהפה שאסר הוא הפה שהחיר דמאחר שיש עדים שהיתה שלו וגמולא ממנו ^(ט) אין לו זכות אלא על פיו של זה שעשאה סימן לו והרי חור ואמר לקתמיה ממך אין נראה לר"י דבכי האי גוונא לא אמרי' מיגו כדפרשית דע"י מה שהיה יכול לטעון תחילה אינו נאמן עכשיו אלא נראה לר"י דהתם נמי ^(י) חור ואכלה שני חזקה אחר שעשאה סימן וכי תימא אי אכלה שני חזקה פשיטא ומאי קמ"ל ר' יוחנן דנאמן מתני' היא דחזקה שיש עמה טענה הרי זו חזקה וי"ל דס"ד דלא מהימן כיון שערער עליו קודם שאכלה שני חזקה לומר שהיא שלו לא עבד איניש דליזבנה בתר הכי קמ"ל וכן ההוא עובדא דמייתי בתר הכי איירי בשאכלה שני חזקה ובעובדא דידן אי הוה מייתי המחזיק סהדי דדר ביה חד יומא נראה לרשב"א דהוה ^(י) לאוקומי לארעא בדידה אע"ג דליכא מיגו מ"מ טענינן ללוקח מאחר שהיה המוכר נאמן לומר וצינתה מינך במיגו דאי בעי אמר לא היתה שלך מעולם ואף על גב דהאי לוקח ידע שהיתה שלו והוי כחד סהדא מכל מקום הוי מיגו כדמשמע לקמן (דף לח:): גבי נסבא דר' אבא ^(י) אי לא הוי מחויב שבועה שזועה ואינו יכול ליטבע היה נאמן לומר דידי חטפי במיגו דאי בעי אמר לא חטפי והיה מכחיש את העד והכא לא הוי מחויב שבועה דאין נשבעין על הקרקעות וכה"ג מצינו בסוף המוכר ^(ט) (לקמן דף ע.) גבי מפקיד אלל חבירו בשטר דאע"ג דלא טענינן ליתמי נאנסו אפ"ה טענינן ליה החורתיין כך כיון שאציהם היה נאמן בטענה זו במיגו דאי בעי אמר נאנסו ואור"י דלא דמי לההיא דהמוכר את הבית דהכא אם היה רוצה המוכר לזכות בטענה זו דלא היתה שלך מעולם לא היה מעכבה הלוקח שהרי יודע היה שהיתה שלו¹ כתר ר"ח ראינו לרבותינו הגאונים ו"ל דהאי מחזיק לית ליה למיתא לדינא כהדי מריה דארעא אלא האי דזבין ליה מחית כהדיה ואין נראה לרשב"א דהא כל זכות שתבא לידי מכר ראשון לשני ולא יוכל לדחות ולומר לו לאו צעל דברים ידידי את ולקמן אשכחן כהדיא גבי ההוא דדר בקשתא צעילתא דלא מצי למימר ליה לאו צעל דברים ידידי את אלא אי הוה משכח סהדי דדר ביה ההוא גברא חד יומא הוה מוקי לה ר' חימא בדייה:

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

לאן קמורית דהא ארעא ידידי הוא. פי' רצינו שמואל דאם מוחזק זה

שלש שנים וטוען מפלגיא וצנתיה דזבנה מינך קמי ידידי דנאמן במיגו דאי בעי אמר מינך וצנתיה ואכלמיה שני חזקה אי נמי אם יש לו עדים שהחזיק בה המוכר יום אחד והביא ראיה מההיא דדר בקשתא צעילתא דלקמן וכדצריו כן הוא היכא דיש עדים למערער שהקרקע שלו היתה אבל בעובדא דהכא ^(ט) משמע שלא היה למערער עדים מדקאמר לאו קא מודית כו' אי הוה טעין קמי ידידי וצנה מינך או דר בה חד יומא היה נאמן אף על פי שלא החזיק שלש שנים מיגו דאי בעי אמר לא היתה שלך מעולם אבל ודאי השתא דאמר מפלגיא וצינתה דזבנה מינך והודה שהיתה שלו^א מו אמרין כדמוכח לקמן (דף מא:): גבי ההוא דדר בקשתא צעילתא ארבע שנין ואמר מפלגיא וצינתיה דזבנה מינך אתא לקמיה דר' חימא אמר ליה אייתי סהדי דדר ביה אפילו חד יומא ואוקמי' לה צידך משמע דאי לית ליה סהדי אין נאמן לומר קמי ידידי דר בה חד יומא כמיגו דאי בעי אמר בתחלה לא היתה שלך מעולם דמיגו למפרע לא אמרין כדמוכח לקמן (דף מא:): גבי ההוא דדר בקשתא צעילתא ארבע שנין ואמר מפלגיא וצינתיה דזבנה מינך אתא לקמיה דר' חימא אמר ליה אייתי סהדי דדר ביה אפילו חד יומא ואוקמי' לה צידך משמע דאי לית ליה סהדי אין נאמן לומר קמי ידידי דר בה חד יומא כמיגו דאי בעי אמר מינך וצינתיה כיון שכבר הודה דלא מינייה וצנה לית ליה מו מיגו ואין לו להאמינו במאי דקאמר השתא ^(י) מתוך שהיה יכול לשקר בתחילה קודם שהודה דלא הוה מסיק אדעתיה שהיה זקוק לטענה זו והא דקאמר התם רב דהאי

ומזיתיה לדעתיה לחצויי דאי הוה א"ל קמי ידידי וצנה מינך הוה מהימן ליה במיגו דאי בעי אמר מינך וצינתה לא קאמר שהיה עדיין נאמן בטענה זו אלא כלומר אי הוה טעין מעיקרא קודם שהודה וה"ה דאי הוה טעין מעיקרא קמי ידידי דר בה חד יומא דהוה מהימן ועוד ראיה מסוף ^(ט) דהו בורר (סנהדרין דף לא.) גבי ההיא אימתא דנפק שטרא מתותי ידה אמרה ידענא ליה כהאי שטרא דפריע הוא כו' ולא הימנה רב נחמן א"ל רבא והא אי בעיא קלתיה כיון דאתחזק צבי דינא אי בעיא קלתיה לא אמרי' אלמא אע"ג דקודם שראינוהו בידה היתה נאמנת לומר דפרוע הוא במיגו דאי בעיא קלתי' השתא דאתחזק צבי דינא פי' שראינוהו בידה לא מהימנה דאין כאן עוד מיגו שעל כרחק כריכה עכשיו טענה זו שהיא אומרת אם רוצה לפטור את הלזה ובקונט' פי' שם אתחזק שהיה השטר מקוים¹ ואין נראה לר"י דמה מועיל דמ"מ אי בעיא קלתיה² ועוד ראיה דתנן בפ' שבועת הדיינין (שבועת דף לח:): מנה לי צידך אמר לו הן למחר א"ל תנהו לי נתתיו לך פטור ופריך מינה (שם מה.) למ"ד המלוה את חבירו צעדים כריך לפורעו צעדים והא הכא כיון דתצבעיה צעדים כמאל דאחופיה צעדים דמי וקמי פטור ומאי קושא שאני הכא דפטור מיגו דאי בעי אמר אתמול לא היו דברים מעולם אלא ודאי כי האי גוונא לא אמרין מיגו ומה שפ"ה בפ' בתרא

מפלגיא

עין מושפטי נר מצוה

י א ב מיי' פ"ח' מהל' מכירה הל' כל סמנ עשין פכ טוש"ע ח"מ פי' ריח סעיף כה:
יח ג ד מיי' פ"ח' מהל' טוען וטענן הל' ג סמנ עשין לה טוש"ע ח"מ פי' קמנ סעיף א:
יב ז ה מיי' שם פ"ד הלכה יד סמנ עשין כל טוש"ע ח"מ פי' קמו סעיף ג:.

רבינו גרשום

נכסי דבי בר סיסין. כלומר אותן נכסים שקניתי מכר סיסין שהיה עשיר מובינא לך: קשיא דרבא אורבא. דלעיל סבירא ליה דביד הלוקח הוה ליה לאוקמי. והבא להוכיח דרב נחמן אוקמה ביד הלוקח א"ל: קשיא מוכר הוה ליה לאוקמיה הוה ליה אידיך המוציא מחבירו עליו הראיה: קשיא דרב נחמן אדרב נחמן. דלעיל אוקמא ביד מוכר והכא ביד לוקח: התם מוכר קאי בבכסיה שמוחזק הוא מההוא קרקע דמקרי בי בר סיסין ומשי"ה א) הוי ליה ללוקח להביא ראיה. וס"ל דביד מוכר: הכא הויא ליה למוכר להביא ראיה: עליה. דמוכר רמיא לגלוי: מי לא אמרין ליה לבעל שטרא להביא דנפק עליה מעריער קום קיים שטרך וקום בנכסי הי"ג להיכא דאמר מוכר אנא בשכוני גוויא הוינא הוה ליה ללוקח להביא ראיה ולקום בבכסי והא מעשה דבר סיסין ורשכוני גוויא פרשתי היטב בסוף פרק מי שמת: אנא בשוקי בריאי הויא. שהחיתיו הולך בסחורה במקום שזוקים ולא הייתי יכול למחות מפני טרוד סחורתי: טרוד בשוקיה. ואינו יכול למחות: טהוראיל ולא וצינתה כנאי ויל פוק מן ארעא ידי ולא בעל דברים ידי את ותבע דיין מאותו שקנית ממנו.

א) נראה דל"ל הוה ליה ללוקח להביא ראיה והלאה מיד מוכר: הכא דלוקח קאי בנכסיה הוה ליה למוכר להביא ראיה: (ג) ז"ל את לאו קא מודית דהאי ארעא ידידי היא ואת לא וצינתה מינא. הואיל ולא וצינתה מינא וכו'.